

Wrocławskie Dni Reformacji odbyły się po raz drugi

Dietrich Bonhoeffer we wrocławskim ratuszu

Wostatnie dni października, już po raz drugi we Wrocławiu, odbyły się Dni Reformacji zorganizowane wspólnie przez parafię luterańską Opatrzności Bożej, Ewangelikalną Wyższą Szkołę Teologiczną oraz Społeczność Chrześcijańską. W programie znalazły się m.in.: nabożeństwo reformacyjne z udziałem przedstawicieli kościołów i wspólnot protestanckich, koncert hip-hopowy w wykonaniu zespołu Mocsquad i Mc Koła oraz wzruszający film **Sophie Scholl - Ostatnie dni**. Główną uroczystością II Dni Reformacji było jednak osłonięcie popiersia **Dietricha Bonhoeffera** w we wrocławskim ratuszu, w Galerii Sławnych Wrocławian.

IDEA

Wrocławskie Dni Reformacji nawiązują do początków Reformacji w mieście. A dotarła ona tu bardzo wcześnie. Już 21 października 1523 r., zaledwie 6 lat po wystąpieniu **Marcina Lutra**, odbyło się pierwsze nabożeństwo ewangelickie we wrocławskim kościele Marii Magdaleny, które poprowadził **ks. dr Jan Hess**. W krótkim czasie Wrocław stał się miastem w przeważającej części ewangelickim. To, co było znaczące w owych pierwszych

Popiersie Dietricha Bonhoeffera w Galerii Sławnych Wrocławian wrocławskiego ratusza. Odśloniecia dokonał fundator rzeźby Dietmar Ehrig z Berlina. Z prawej: jeden z głównych pomysłodawców - Janusz Witt z Wrocławia.

dniach Reformacji wrocławskiej, poza całą sferą doktrynalną, to troska o drugiego człowieka tak w wymiarze edukacji, opieki medycznej, jak i działalności charytatywnej.

Mieszkańcy Wrocławia, w tym duchowni, przechodzący na luteranizm, niejednokrotnie sprzedawali swoje szaty liturgiczne i klejnoty, a uzyskane środki finansowe przeznaczali na pomoc biednym, bezdomnym, chorym, pozabawionym opieki. Zbudowano m.in.: szpital

Uroczystość we wrocławskim ratuszu (od lewej): bp Ryszard Bogusz, prof. Wojciech Szczerba, ks. Marcin Orawski, bp Jerzy Samiec, bp Hans Wilhelm Pietz. Z tyłu dyrektor Muzeum Miejskiego Maciej Łagiewski

W Galerii Sławnych Wrocławian wrocławskiego ratusza

oraz szereg przytułków, założono szkoły publiczne, ufundowano stypendia dla biednych, ale zdolnych uczniów. Było to świadectwo wiary, która - obok doktryny - powinna być codziennością życia człowieka. - *Protestantyzm wywarł znaczący wpływ na rozwój przedwojennego Wrocławia*

wia, jego życie akademickie, społeczne, kulturowe. Dobrze jest pamiętać o przeszłości, która ukształtowała to miasto oraz o tradycji, którą w jakimś sensie kontynuujemy – mówi prof. Wojciech Szczerba, rektor Ewangelikalnej Wyższej Szkoły Teologicznej.

Dni Reformacji po raz drugi

W duchu powyższej idei organizatorzy Dni Reformacji już po raz drugi nawiązali współpracę z Wrocławskim Hospicjum dla Dzieci, dzięki czemu przez cały czas trwania imprezy kwestowano rzecz chorych dzieci. Zebrano ponad 2 tys. złotych.

Życie w odpowiedzialności za drugiego człowieka stanowiło esencję uroczystości odsłonięcia popiersia **Dietricha Bonhoeffera** we wrocławskim ratuszu oraz sesji naukowej poświęconej temu wybitnemu teologowi ewangelickiemu, który podczas II Wojny Światowej zaangażował się w ruch oporu przeciwko **Hitlerowi**. Zapłacił za to najwyższą cenę, skazany na śmierć i stracony, na miesiąc przed

Prowadzący uroczystość przy pomniku Janusz Witt - przewodniczący polskiej sekcji Międzynarodowego Towarzystwa Bonhoefferowskiego

Wiązankę kwiatów składa konsul generalny RFN Benhard Brasack

zakończeniem wojny, w obozie koncentracyjnym we Flossenburgu. Oba wydarzenia przebiegały pod hasłem „Nic nie jest warte życia, oprócz miłości” (**Dietrich Bonhoeffer**), a wzięli w nich udział m.in.: **bp Jerzy Samiec** – zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP, ewangeliccy biskupi diecezjalni: **bp Paweł Anweiler** z diecezji cieszyńskiej, **bp Tadeusz Szurman**

z diecezji katowickiej oraz, jako gospodarz uroczystości, **bp Ryszard Bogusz** z diecezji wrocławskiej. Obecny był również **bp Hans Wilhelm Pietz**, biskup regionalny z Kościoła Ewangelickiego Berlina Brandenburgii i Śląskich Górnych Łużyc, a władze miejskie reprezentował przewodniczący **Jacek Ossowski**.

– **Dietrich Bonhoeffer** w pełni zasłużył na to, by znaleźć się w tutejszym ratuszu wśród tak wybitnych postaci jak pisarz **Ferdinand Lassalle**, męczennica **Edith Stein**, poeta **Karl von Holtei**, fizyk i laureat nagrody Nobla **Max Born** – mówił uczestniczący w uroczystości konsul generalny Republiki Federalnej Niemiec **Benhard Brasack**.

Odświeżone popiersie, autorstwa **Tomasza Rodzińskiego**, zostało wykonane

Złożenie kwiatów pod pomnikiem Dietricha Bonhoeffera. Śpiewa chór Capella Ecumenica pod dyr. Adama Rajczyby

z marmuru śląskiego, jak wszystkie rzeźby wybitnych Wrocławian. Fundatorem jest **Dietmar Ehrig** z Berlina, który osobiście dokonał odsłonięcia.

– *Gdy przed kilkoma laty rozmawiałem z **Dietmarem Ehrigiem** o planach uhonorowania Bonhoeffera, on powiedział mi, że ten urodzony we Wrocławiu teolog jest mu*

Kwiaty składa przewodniczący niemieckiej sekcji Międzynarodowego Towarzystwa Bonhoefferowskiego ks. Martin Hünneke oraz prof. Wojciech Szczerba, rektor EWST

Rektor EWST wita gości z Polski, Niemiec i USA na sesji poświęconej myśli Dietricha Bonhoeffera "Nic nie jest warte, oprócz miłości"

*niezwykle bliski i chętnie wesprze nasz pomysł – mówił **Janusz Witt**, przewodniczący polskiej sekcji Międzynarodowego Towarzystwa Bonhoefferowskiego.*

Odsłonięcia popiersia niemieckiego teologa i męczennika początkowo planowano dokonać podczas Festiwalu Kultury Protestantycznej w kwietniu br. Niestety katastrofa w Smoleńsku, w której zginął prezydent Polski **Lech Kaczyński** oraz 95 innych osób oraz związana z tym wydarzeniem żałoba narodowa spowodowały, że organizatorzy postanowili przenieść uroczystość na jesienne Dni Reformacji.

Sesję prowadził dziekan EWST dr Piotr Lorek

Pamiętka Reformacji - na zakończenie

I Dni Reformacji we Wrocławiu zakończyły się nabożeństwem 31 października, czyli w rocznicę przybicia 95 też przez **Marcina Lutra** do drzwi Kościoła Zamkowego w Wittenberdze. Znakiem ekumenicznych czasów stał się fakt, że w nabożeństwie uczestniczył m.in. metropolita wrocławski kościoła rzymskokatolickiego **abp Marian Gołębiowski**. - *W takie święto jak dziś nie sposób uciec od refleksji nad czasem, który był pełen napięcia. Reformatorzy podjęli próbę reformy Kościoła, ale miało to swoje konsekwencje – podzielona Europa, wojna chłopska, która wybuchła wbrew intencjom Marcina Lutra czy Wojna 30-letnia, podczas której katolicy i protestanci wydzielali sobie kościoły... - powiedział w swym wystąpieniu. – To już jednak przeszłość, w tej chwili wyzwaniem dla ewangelików, katolików, prawosławnych i chrześcijan innych deno-*

minacji są: ateizm, laicyzm, sekularyzm – dodał hierarcha. Zaś bp Ryszard Bogusz, w wygłoszonym kazaniu, w którym wiele miejsca poświęcił trwającej Dekadzie Reformacji przygotowującej ewangelików na całym świecie do obchodów 500-lecia Reformacji, zacytował słowa byłego zwierzchnika Ewangelickiego Kościoła Niemiec bp. Wolfganga Hubera - Dekada nie będzie festynem nostalgii, ale świętem wiary i chrześcijańskiej wolności.

Tekst: mo

Zdjęcia: Marcin Petkowicz, Iwona Orawska

Od lewej siedzą: ks. Marcin Orawski, bp Ryszard Bogusz, abp Marian Gołębiowski, o. przeor Mariusz Tabulski (Zakon Paulinów)

Pomysł na Święto Reformacji

Chleb Reformacyjny

Pochodzący ze Śląska Cieszyńskiego Chleb Reformacyjny towarzyszył wrocławskim ewangelikom podczas nabożeństwa z okazji Pamiętki Reformacji w niedzielę 31 października br. Chleb w kształcie Róży Lutra, specjalnie wypieczony na tę okazję, został umieszczony na ołtarzu kościoła Opatrzności Bożej.

Na pomysł wypiekania Chlebów Reformacyjnych wpadł proboszcz parafii ewangelickiej w Salmopolu **ks. Jan Byrt**, którego zdaniem Reformacja zaniósła ludziom pod strzechy prawdziwy chleb - Słowo Boże w ojczystym języku. - *Nasz chleb będzie symbolizował nie tylko Reformację, ale Słowo Boże, które jest jedynym prawdziwym chlebem* – mówi **ks. Byrt**. Niezwykły chleb trafił już m.in. do prezydenta RP **Bronisława Komorowskiego**. - *Wysłałem Chleb Reformacyjny*

do prezydenta **Bronisława Komorowskiego** z informacją o Święcie Reformacji oraz trwającej Dekadzie Reformacji 1517-2017 – dodaje.

Nowa inicjatywa, która dotarła do Wrocławia ze Skoczowa, cieszy się sporym zainteresowaniem wśród ewangelików, na razie głównie na Śląsku Cieszyńskim. W wielu parafiach Chleb Reformacyjny jest nie tylko kładziony na ołtarzu, ale jest dzielony między wiernych podczas sakramentu Komunii Świętej.

Tekst: mo.

Zdjęcia: Władysław Orawski, Iwona Orawska

Chleb Reformacyjny na ołtarzu kościoła Opatrzności Bożej we Wrocławiu